

KATHRINE ASSELS

GADS FORLAG

UNDERVISNINGSMATERIALE

AF TRINE MAY

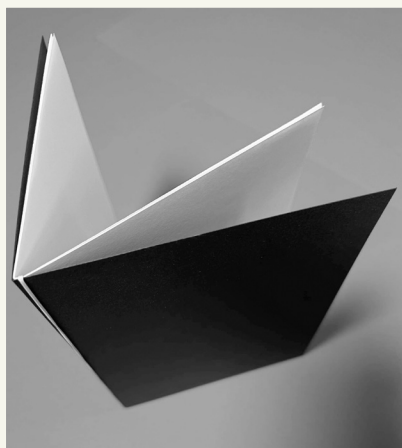
INTRO

Her skal du læse og arbejde med Kathrine Assels' ungdomsroman *Leksikon over små tings lykke*.

Min egen notesbog

Romanens hovedperson, Ada, har en notesbog, hvori hun noterer spor, der kan hjælpe hende til at finde sin farfar.

Til forløbet her skal du også have en notesbog, hvori du kan notere spor, der kan hjælpe dig til at finde vej i romanen. Der er nemlig en del at holde styr på. Lav din notesbog sådan her:

Tag tre hvide A4-papirark og et kraftigt kartonark i en farve, du kan lide.

Fold alle fire ark på midten, og læg de hvide ark ind i det farvede.

Sæt en elastik rundt om bogen, så den sidder langs foldelinjen. Nu er den din notesbog med 12 sider.

Skriv sidetal på alle 12 sider. For- og bagside skal du først lave til sidst i forløbet.

Når romanen skal læses

Det er vigtigt, at du kommer godt ind i romanen fra dens begyndelse og får styr på dens særlige univers: *Hvem og hvad* den handler om – og *hvordan* den fortælles. Derfor læser din lærer de to første kapitler op, mens du lytter, og sammen træder I ind i fortællingens univers.

Herefter læser du videre i romanen på egen hånd, men undervejs gør du ophold, hvor du mødes med din læsegruppe. Når I mødes i læsegruppen, sætter I ord på, hvordan I har oplevet det, I har læst. Måske har de andre i gruppen tænkt noget andet end dig, og det er helt okay, for sådan er litteratur – der er ingen facitliste. Romanens sidste del læser I sammen i gruppen.

Din læsegruppe

I er fire elever i læsegruppen, og det er din lærer, der sammensætter grupperne. Du skal være i samme læsegruppe under hele forløbet.

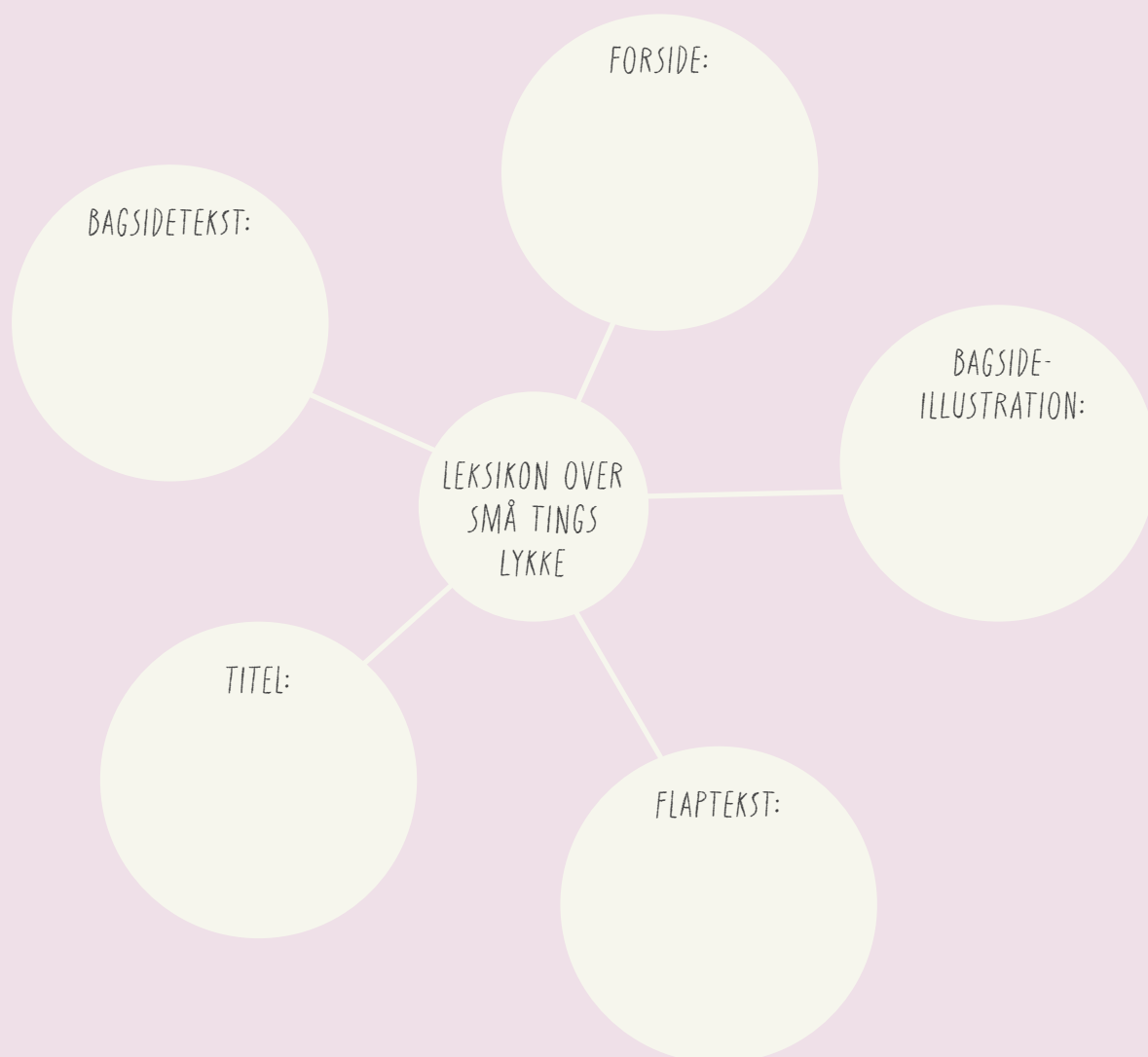
Det er vigtigt, at alle i gruppen bidrager i samtalerne, og derfor er der i samtaleoplæggene altid fire punkter med spørgsmål. I skiftes til at være ordstyrer for ét punkt. Ordstyreren læser et spørgsmål op, kommer med sit bud på et svar og hører herefter, hvad de andre i gruppen har at sige. Når et punkt med spørgsmål er udtømt, læser den næste elev spørgsmålene op ved næste punkt, og sådan fortsætter I. Indimellem splitter I læsegruppen op i to makkerpar, og det er netop sådan, vi begynder.

FØR DU LÆSER

Inden du kaster dig over bogen, skal du se på dens omslag og herudfra overveje dine forventninger til fortællingen.

Slå op på side 1 i din notesbog, og skriv *Mine forventninger* som overskrift.

Tegn et mindmap til noter om dine forventninger. Du kan fx tegne det sådan her, men du kan også gøre det på din egen måde:

Bogens omslag

Gå sammen i makkerpar, og undersøg romanens omslag. Tal om, hvad I forventer jer af romanen ud fra dens

 titel, *Leksikon over små tings lykke*

- Hvilke forventninger giver titlen dig til romanens handling og stemning?

 forsideillustration

- Hvad ser du på forsiden?
- Hvilke ord kan du finde – ud over titel, forlag og forfatterens navn?
- Skriv dem rundt om dit mindmap.

 bagsidetekst og -illustration

- Her indgår ordet *metaverser*. Hvad er det? Du kan slå ordet op, hvis du ikke kender det.
- Hvad forestiller billedet? Og hvad tænker du, det kan have med historien at gøre?

 flaptekster

- Læs teksten på forsidens flap. Det er et citat fra romanen.
- Hvilke forventninger får du herfra til fortællingens handling og sproglige stil?
- Læs også teksten på bagsidens flap. Det er en forfatterbiografi.
- Hvad fortæller den om forfatterskabet?

Del jeres forventninger

Gå sammen med det andet makkerpar i læsegruppen, og udveksl jeres forventninger til romanen. Er I enige om, hvilke ord der gemmer sig i forsideillustrationen?

MENS DU LÆSER

NU er det tid til at komme ind i romanen. Sæt dig godt til rette, spids ørerne, og lyt til bogens to første kapitler, som din lærer læser op.

Efter kapitel 2

Opsummering

Vi kommer ind i Adas liv en decemberdag. Men noget dramatisk er gået forud. Opsummer i fællesskab, hvad der er sket i Adas liv, indtil hendes situation her og nu den 15. december. Fordel de følgende fire karakterer mellem jer, og fortæl, hvad er der sket for:

- hendes mor
- hendes far
- hendes farfar
- hende selv

Personer

Hvad tænker du om Adas far?

- Hvordan har han det?
- Hvordan synes du, han håndterer sin situation?

Hvad kan du sige om hendes mor?

- Hvordan er forældrene forskellige?

Hendes bedsteforældre

- Hvilket indtryk har du af dem?
- Hvad lavede de, når de var sammen med Ada? Hvad kan det fortælle om dem?
- På side 13 er der en opremsning af nogle af de ting, farfaren elsker. Genlæs afsnittet
- Hvad kan det fortælle om ham, at han elsker de ting?

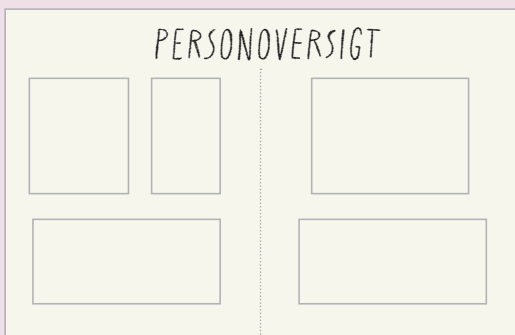
Hvad kan du sige om Ada?

- Hvordan er hendes forhold til forældrene?
- Hvorfor synes hun mon, at morens fotobog er *kvalmefremkaldende*, og at billedteksterne er *manipulerende*?
- Hvordan har hun det?
- Vi hører, at hun har arvet sin mors *perlemorsoptisme*. Hvad er det?

Saml op på spørgsmålene i klassen.

Personoversigt

Tegn fem bokse på side 2-3 i din notesbog, og skriv *Ada*, *Mor*, *Far*, *Farfar* som overskrifter i fire af boksene. Den sidste boks skal du vente med. Du kan fx gøre sådan her:

Tag noter i felterne om de forskellige personer. Brug pointerne fra jeres samtale.

Det kan være noget, der står i teksten om personerne, eller det kan være noget, du tænker om dem.

Skriv *PERSONOVERSIGT* som overskrift.

Efterlysning

Vi hører på romanens allerførste side, at Lokalavisen har bragt en efterlysning af Adas farfar: *Man frygter for hans sikkerhed på grund af kulden, men også fordi han ikke har været ved sine fulde fem, siden hans hustru døde i sommer*, står der.

Men hvad mere? Skriv Lokalavisens fulde, men korte efterlysning på side 4 i din notesbog. Sproget i en efterlysning er kortfattet, faktuel og objektiv og har et præcist signalement af den eftersøgte. Desuden er der angivelser af tid og sted for personens

forsvinden – og endelig en opfordring til handling, hvis man har set vedkommende. Det, du ikke ved om farfaren, må du forestille dig – fx hvilket tøj, han havde på, da han forsvandt.

Forskellige miljøer i Køge

I en roman kan vi skelne mellem det *fysiske* og det *psykiske* miljø. Det fysiske miljø handler om materielle ting, fx boliger og biler. Det psykiske handler om stemninger og om, hvordan personer har det. Ada fortæller:

Hjemme hos min farmor og farfar var der ingen cremefarvede tæpper, man for guds skyld ikke måtte spilde på, eller dyrebare designermøbler, man endelig ikke måtte flytte rundt på. Der var ingen forældre, der sad foran computere og ikke måtte forstyrres, ingen faste sengetider, ingen bordskikke, ingen sukkerpolitik eller nogen andre af de ordensregler, min mor var så opsat på, man skulle overholde i vores eget hjem. (side 14)

Hvad fortæller citatet om forskellen på forældrenes og bedsteforældrenes hjem?

- Kom ind på både de fysiske og psykiske miljøer.

 Ada fortæller om, hvad der *ikke* var i bedsteforældrenes hjem. Hvad var der så, tror du?

- Hvordan så der mon ud i hjemmet? Hvilke ting (møbler, billeder osv.) havde de?
- Hvilke værdier, tror du, der bliver lagt vægt på i de to hjem?
- Hvilket af de to hjem foretrækker du? Hvorfor?

Videre i teksten

Nu skal vi videre i romanen, og du skal læse på egen hånd, men med ophold undervejs. Læs først frem til kapitel 4 (til og med side 56).

Skriv undervejs flere noter om personerne i din personoversigt. Skriv *Dj* som overskrift i den sidste boks, og skriv også nogle ord om ham.

Personer

Tal om personerne ud fra jeres noter om dem. Tal bagefter om spørgsmålene her. Måske har I allerede været inde på nogle af dem:

 Adas far:

- Hvordan er hans hverdag i Hongkong?
- Hvorfor hader han byen?
- Han er i gang med at skrive rejseguiden *En outsiders guide til den mørke side*. Hvorfor tror du, han omtaler sig selv om *en outsider*?
- Er du enig med ham i, at han er en outsider? Hvorfor? / Hvorfor ikke?
- Kan du lide ham? Hvorfor? / Hvorfor ikke?

Adas mor:

- Hvordan ser hun på livet?
- Hvad er hun optaget af?
- Kan du lide hende? Hvorfor? / Hvorfor ikke?
- Hvordan vil du karakterisere forældrenes forhold til hinanden?

Ada:

- Hun gør sig mange tanker. Kom med eksempler på, hvordan nogle af hendes tanker kan sige noget om, hvordan hun er.
- Hvordan er hun anderledes end andre unge?

Dj:

- Hvad lægger du særligt mærke til ved ham?

Fortæl på skift

Vi får beskrevet, hvordan Dj ser ud, men ikke de andre. Hvordan ser du Ada, hendes mor og far for dig? Kom fx ind på:

- hvordan de ser ud (kropsbygning, hårfarve, frisure osv.)
- hvordan de går klædt
- hvordan de bevæger sig

Fortæl på skift i gruppen, hvordan I ser romanens personer for jer.

En outsiders guide til den mørke side

I sin rejseguide om Hongkong beskriver Adas far bl.a. byen sådan her:

Det evigt lysstopbippende metrodørlukkende bilkødyttende vejarbejdsborende støjhelvede.

Og

Den popcornfedtede seafootbefængte tofukvalmende trafikosende fjernøstenstank.

Hvordan bruger han sproget i de to citater?

Andre gange omskriver han afsnit fra *Lonely Planet*, som er et stort forlag, der har udgivet hundredvis af rejseguides verden over.

Genlæs *Lonely Planet's* afsnit og hans omskrivning af det på side 28.

Hvordan har han sprogligt bearbejdet teksten?

Er det okay at planke en andens tekst og omskrive den? Hvorfor? / Hvorfor ikke?

 Synes I, han skriver godt? Hvorfor? / Hvorfor ikke?

 Hvorfor skriver han en guide om en by, han hader?

En rejseguide til min by/egn

Skriv et kort afsnit til en rejseguide om din by eller din egn på side 5 i din notesbog. Beslut dig først for, om du skal være positivt eller negativt stemt. Brug nogle af de sproglige greb, som *Lonely Planet* og/eller Adas far har benyttet.

Læs bagefter jeres afsnit op for hinanden i gruppen. Vælg den mest originale tekst, som læses op i klassen, og lyt til de andre gruppers bedste tekst.

Videre i teksten

Læs frem til side 85.

Skriv undervejs flere ord om personerne i din personoversigt. Er der ikke mere plads, kan du indsætte post it-sedler hen over boksene og skrive på dem.

Gruppesamtale

 Nu har du læst første tredjedel af romanen. Denne del har titlen *I HI*.

- Hvad forstår du ved denne titel?

Der fortælles i to spor: Her og nu i Køge – og bagudskuende om opholdet i Hongkong
Genfortæl handlingen i bogens første tredjedel kronologisk.

 Tal igen om personerne, én for én, ud fra jeres noter i personarket. Kom også ind på:

- Hvordan opfatter Adas forældre hinanden?
- Hvordan opfatter *du* dem – og deres forskellighed?
- Hvad ved du om Dj?

 Ada (og hendes far og farfar) fabulerer en del over tal og bogstaver.

- Hvordan kommer hendes fascination af især tal til udtryk?
- Og hvordan kommer hendes (og hendes farfars) fascination af bogstaver til udtryk?
- Hvad tænker du om det?

 Saml bagefter op på personerne i fællesskab:

- Har I fået nuanceret jeres opfattelse af dem? Hvordan?
- Eller er I blevet bekræftet i jeres umiddelbare indtryk af dem? Hvorfor?

Vælg hver især ét ord, der beskriver hver af personerne.

Skriv dine valgte fem ord ind i din personoversigt, og præsenter jeres ord for hinanden i gruppen. Uddyb hvorfor I har valgt netop de ord.

Stil spørgsmål

Formuler tre spørgsmål til romanens første del, *I HI*. Det må ikke være spørgsmål, I allerede har svaret på, men det skal være spørgsmål, der er vigtige at få svar på for at forstå romanen. Skriv dem på side 6 i din notesbog.

Læs jeres spørgsmål op på skift i gruppen, og svar på dem. Tal også om, hvorfor de spørgsmål er vigtige.

Videre i teksten

Nu er det tid til at begynde på romanens anden halvdel, *RØD DØR*. Som du allerede har været inde på, gør Ada sig mange tanker. Få en stak post it-sedler af din lærer. Læs frem til side 140, og indsæt en seddel på de steder i teksten, hvor du finder hendes tanker særligt bemærkelsesværdige. Måske er de underlige, sjove, interessante, finurlige e.l.

Skriv også flere ord om personerne i din personoversigt.

Personerne

Tal om personerne, én for én, ud fra jeres noter. Kom også ind på, hvorfor I tror, at Ada er så draget mod Dj. Og hvordan forældrene agerer over for Ada.

Adas tankeverden

Find jeres valgte tekststeder med nogle af Adas tanker og læs dem op på skift i gruppen. Tal efter hver oplæsning om, hvad det kan fortælle om Ada, at hun tænker sådan. Lad sedlerne blive siddende i bogen, for du skal bruge tekststederne igen senere.

Ikke alene gør Ada sig mange tanker om det, hun oplever – hun har også en veludviklet forestillingsevne og får indimellem nogle mystiske syn og forudsigelser. Kom med eksempler, og tal om, hvad det kan fortælle om hende, at hun tænker sådan.

Forskellige miljøer i Hongkong

På side 106-107 fortæller Ada om sin vej gennem Hongkongs belastede områder, da hun vil besøge Dj igen. Hun kalder denne side af Hongkong for *et parallelunivers*, og det står i stærk kontrast til det område, hun selv bor i.

Lav to kolonner på side 7 i din notesbog henholdsvis med overskrifterne *Adas miljø* og *Dj's miljø*. Notér de ord, Ada bruger i beskrivelsen af de to miljøer. Fx fortæller hun, at man i det ene område kører i *Porscher og Rolls Royces* – i det andet *hiver afsted med trækvogne overlæsset med gammelt pap og store plasticsække*.

Collage

Her skal du udtrykke de to kontrastfyldte miljøer i en collage af billeder og ord. Gør sådan her:

Tag et liggende kartonark i A4, og fold det på midten.

Find billeder i blade, magasiner eller på nettet, der kan illustrere de to miljøer. Brug dine noter i de to kolonner på side 7 i din notesbog.

Klip ud, og lim ind: Vis til venstre for foldelinjen det ene miljø – til højre det andet.

Skriv valgte enkeltord hen over dine udklip med en tus. Det kan være ord, der fortæller, om de to miljøer – eller hvad du tænker om dem. Måske kan du lade dig inspirere af Adas måde at bruge sproget på; fx kalder hun sit eget miljø for *den hall-med-dørmand-og-friske-blomsterbuketter-og-tæppebeklædt-elevator-verden* (side 108), og hun kalder sin mors formaninger for *luksus-penthouse-lysshow-infinity-pool-privilegerede* (side 110).

Skriv til sidst en passende overskrift på collagen.

Del jeres tanker

Fremvis jeres collager for hinanden i gruppen, og tal om citatet her:

Jeg føler mig dum og uoplyst, fordi jeg ikke anede, at nogen rent faktisk boede sådan her. [...]

Igen føler jeg mig urimeligt privilegeret og burde måske have ondt af Dj. Men han virker på ingen måde stakkels. Tværtimod virker han som en, der kan klare hvad som helst. En, der ovenikøbet har overskud til at tage sig af en fortabt due. (side 110)

 Hvilke følelser fik *du*, da du læste om Dj's kvarter og hjem?

 Og hvilke følelser igangsætter den stærke kontrast mellem Dj's og Adas bolig og hverdag hos dig?

 Er de mere lykkelige og tilfredse hjemme hos Ada? Hvordan?

 Hvordan tror du Dj's hverdag er? Hvad laver han mon – udover at pleje en due?

Hæng jeres collager op på en væg i klassen.

Videre i teksten

Læs resten af romanens anden del – frem til side 188. Sæt flere post-it-sedler ind i bogen, hvor du synes, Ada gør sig nogle bemærkelsesværdige tanker.

Skriv også ord om personerne i din personoversigt.

Personer

Tal om personerne, én for én, ud fra jeres noter.

Læs også nogle af Adas tanker op i gruppen, og tal om, hvad de kan fortælle om Ada.

Adas tankeverden

Få et ark af din lærer med en silhuet, og skriv de af Adas tanker, du har udvalgt, ordret ind i silhuetten på kryds og tværs. Skriv tankerne i forskellige størrelser, så silhuetten er fyldt helt ud.

Klip silhuetten ud, og lim den op på et kartonark i en farve, du synes passer på Ada.

Skriv enkeltord om Ada rundt om silhuetten – ord, der fortæller, hvordan du opfatter hende.

Vis jeres silhuetter for hinanden i gruppen, og forklar jeres valg af ord om Ada.

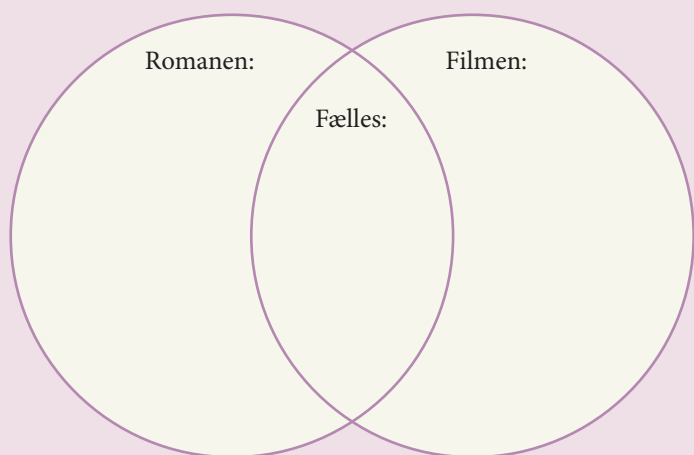
Hæng jeres silhuetter op på væggen i klassen, hvor jeres collager hænger, og fjern post it-sedlerne i jeres bøger.

Referencer

I romanen er der mange referencer til filmen *Titanic*. Måske har du set den – hvis ikke, så find et referat af handlingen på nettet. Du kan sikkert også finde trailere og andre klip fra filmen.

Hvad har de to fortællinger til fælles? Og hvordan adskiller de sig fra hinanden? Det skal du skitsere her i et venn-diagram.

Tegn et venn-diagram på side 10 i din notesbog sådan her, blot større, så det fylder hele siden.

Udfyld det med ord om, hvad romanen og filmen har til fælles, og hvordan de adskiller sig fra hinanden.

Sammenlign bagefter jeres venn-diagrammer i gruppen, og tal om, hvordan fortællingen som helhed kan sammenlignes med *Titanic*.

Skriv evt. flere ord i dit diagram, inspireret af, hvad de andre i gruppen har tænkt.

RØD DØR - GUL DØR

På farfarens iPad kan Ada se, at han har læst om *Paranormale spil*: “Rød dør, gul dør” – også kendt som “Sindets døre” (side 148).

Vi hører også, at Dj flere gange har ”noclippet” sig ind i en parallelverden. Og i jagten på sin farfar vil Ada nu forsøge at komme ind i spillet *Rød dør – gul dør*.

Gå sammen i makkerpar, og brug 10 minutter på nettet for at finde oplysninger om, hvad spillet går ud på. Udveksl bagefter jeres resultater i gruppen, og tal om:

 Har I hørt om spillet før? Hvad ved I om det?

 Tror I, man kan komme ind i en parallelverden på den måde? Eller få *adgang til nogle rum dybt inde i sit eget sind*, som der står i romanen? Hvorfor? / Hvorfor ikke?

 Dj advarer Ada om, at hun skal være forsigtig i spillet. Hvorfor? Hvad kan der mon ske?

 Tror I, Ada kommer ind? Og hvad sker der mon så?

Videre i teksten

Nu er det tid til at læse romanens tredje og sidste del, *RETUR RUTER*. Her foregår det lidt anderledes.

Find først side 11 i din notesbog, og skriv *RØD DØR – GUL DØR* som overskrift.

Tegn fem bokse på siden. Du skal fylde hele siden ud med boksene. Skriv 1. *RUM*, 2. *RUM*, 3. *RUM*, 4. *RUM* og 5. *RUM* som overskrifter i boksene.

Lad nu én elev læse første kapitel i romanens sidste del op i gruppen, 1. *RUM*, en anden det næste kapitel, 2. *RUM*, en tredje det næste – og sådan fortsætter I gennem alle fem rum (én af jer må læse to kapitler). Tal efter hver oplæsning om det rum, Ada har været i:

Hvordan ser der ud i rummet?

- Hvilke farver og rekvisitter er der?
- Er der lyde? Hvilke?
- Hvad tænker og føler Ada, da hun er i rummet?
- Hvordan har hun det i rummet?
- Møder hun nogen? Hvem?

Skriv efter hver samtale noter i boksene i din notesbog.

Klassesamtale

 Hvordan tolker I Adas 'rejse' gennem de forskellige rum i spillet?

 Hvilke erkendelser kommer hun frem til gennem 'rejsen'?

Grafisk oversigt

Lav en grafisk oversigt på et liggende A3-ark, der viser Adas rejse gennem de fem rum. Du kan fx lave den som en tegneserie med fem rammer, hvori du tegner rummene og laver talebobler med nogle af Adas tanker og/eller tekstbokse, der helt kort fortæller, hvad der sker. Brug dine noter på side 11 i notesbogen.

Hæng jeres grafiske oversigter op på væggen i klassen, og læs bagefter bogens sidste to kapitler op i gruppen.

EFTER DU HAR LÆST

Tanker om teksten

Her skal du tænke på romanen som helhed og skrive dine umiddelbare tanker om den på den sidste side i din notesbog. Du kan skrive helt frit – eller du kan tage udgangspunkt i nogle af sætningsstarterne her:

Romanen fik mig til at tænke over mit eget liv, fordi ...

Jeg undrede mig over ...

Jeg tænker, at det vigtigste i fortællingen er ...

Jeg kunne genkende fra mit eget liv, at ...

Jeg havde ikke regnet med, at ...

Romanen er anderledes, fordi ...

Den fik mig til at overveje ...

Jeg blev følelsesmæssigt berørt over ...

Jeg fik indblik i en verden, jeg ikke kendte, fordi ...

Romanen er velskrevet, fordi ...

Gå bagefter sammen i gruppen, og udveksl jeres tanker om romanen.

Personer

Her skal du lave et 'fotoalbum' med romanens vigtigste personer: Ada, mor, far, farfar, og Dj. Gør sådan her:

Tegn fem rammer på et A3-ark. Der skal være god plads mellem rammerne, så tegn dem ikke for store.

Skriv *Ada*, *Mor*, *Far*, *Farfar* og *Dj* over rammerne, og tegn de fem personer i hver sin ramme.

Genlæs dine noter om personerne på side 2-3 i din notesbog, og skriv en tekst om hver af personerne ved siden af rammerne. Kom fx ind på

- hvad personen er optaget af
- hvor og hvordan personen bor
- hvad personen synes er vigtigt
- hvordan personen agerer over for andre
- hvilke styrker personen har
- hvilke svagheder personen har

Hæng dit album op på væggen i klassen.

Temaer

Romanen tager flere temaer op, fx familieliv, kærlighed og sociale forskelle. Tal om temaerne i gruppen:

Familieliv

Kan romanen være en kritik af vores måde at indrette familieliv på? Hvordan?

- Eller kan den ses som en hyldest til familielivet? Hvordan?
- Eller måske begge dele? Hvordan?

Kærlighed

- Hvordan kommer kærlighed til udtryk i romanen på flere måder?

Sociale forskelle

- Hvordan kommer kontrasten mellem rig og fattig til udtryk i romanen?
- Kan man være rig og fattig på flere måder? Hvordan?
- Det er oplagt, at Adas familie er rig i materiel forstand, mens Dj's er fattig. Men hvordan er fx Adas forældre fattige? Og hvordan er Dj rig?

Coming of Age

En særlig genre i ungdomslitteraturen er *Coming of Age*. Her skildres overgangen fra barndom til ungdom.

- Hvordan kan romanen karakteriseres som en *Coming of Age*?

Tal bagefter om, hvilke andre temaer, I synes, romanen belyser. Og hvordan de kommer til udtryk. Kom også ind på, om bogens bagsidetekst lever op til jeres læsninger. I bagsidetekstens sidste afsnit blev vi lovet ... *en roman om kærlighedens gådefulde veje eller de labyrinter, man må gå igennem for at finde dem, man elsker, og måske sig selv.*

Lav en tema-flipflap

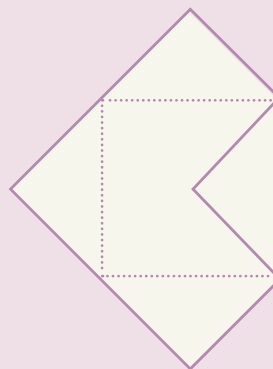
Lav en flipflap med bogens vigtigste temaer sådan her:

Tag et kvadratisk papirark, og fold de fire spidser ind mod midten.

Vælg de fire temaer fra jeres gruppesamtale, som du synes er de vigtigste i romanen.

Skriv dem uden på hver spids i din sammenfoldede flipflap – ét tema på hver spids.

Luk op for spidserne én ad gangen, og skriv på indersiden *over* foldelinjen, hvordan temaet kommer til udtryk i romanen. Skriv *under* foldelinjen, hvordan du genkender temaet i dit eget liv.

Her følger tre aktiviteter, du kan vælge mellem.

1: Romanens komposition

Romanen har en særlig komposition. Som du allerede har været inde på, er den inddelt i tre dele, og frem for at have fortløbende kapitler – kapitel 1, 2, 3 osv. – springes der frem og tilbage mellem nutid og fortid – og mellem Køge og Hongkong.

Lav en plakat med en tidslinje, der grafisk viser fortællingens *kronologiske* forløb. Indsæt de vigtigste begivenheder i bokse, der peger ned på linjen. I boksene kan du have stikord og små tegninger.

Gå bagefter sammen med andre, der har lavet en plakat, og sammenlign jeres tidslinjer. Tal herefter om, hvorfor I tror, at forfatteren har valgt en komposition, hvor hun har 'klippet' i kronologien.

Hæng jeres plakater op på væggen med jeres øvrige produkter til romanen.

2: Romanens referencer

På side 10 i din notesbog har du lavet et venn-diagram over romanens referencer til filmen *Titanic*. Brug dette som skitse til at lave det vildeste venn-diagram i ord og billeder. Du kan evt. søge inspiration i billedbogen *Himlen er en helleflynder*, der netop har mange flotte venn-diagrammer med ord og billeder.

Få et ark papir af din lærer, og udfyld diagrammets tre dele med tegninger, udklip og ord om hvad *Leksikon over små tings lykke* har til fælles med *Titanic* – og hvordan de to fortællinger er forskellige.

Hæng jeres venn-diagrammer op på væggen med jeres øvrige produkter.

3: Katalog over små tings lykke

Her skal du lave dit eget katalog over små tings lykke. Dit katalog skal du fylde med syv små ting, der kan give dig en følelse af lykke. Det kan fx være:

- årets første forårsdag
- gensynet med din hund, der har ventet på dig
- samvær med din farfar – eller alt muligt andet, men det skal være små hverdagsoplevelser.

Tænk dig godt om, og skriv dine syv små tings lykke her:

1: _____

2: _____

3: _____

4: _____

5: _____

6: _____

7: _____

Dit katalog laver du på samme måde som din notesbog – blot i mindre format:

Tag et hvidt A4-ark. Klip det over på midten, så du nu har to A5-ark (fold det først på midten, og klip på foldelinjen).

Gør det samme med dine to A5-ark, så du nu har fire A6-ark.

Fold de fire ark på midten og sæt en elastik omkring, så den sidder langs foldelinjen.

Klip et enkelt A6-ark i karton, og brug det som omslag: Lim bogens første og sidste side fast på omslaget.

Nu har du dit katalog, og det har syv opslag. Skriv om dine syv små tings lykke, som du formulerede på listen – ét på hvert sit opslag. Lav katalogets for- og bagside.

Tilbage til begyndelsen

Se nu på dit mindmap på side 1 i notesbogen, og tal med din makker om, hvordan romanen passer med de forventninger, I havde til dens stemning, handling og sproglige tone.

Se igen på romanens forside. I forløbets begyndelse ledte I efter ord, der gemmer sig her. Kan I nu, efter I har læst bogen, finde flere ord, der har med fortællingen at gøre?

Tilføj dem på side 1 i din notesbog.

Nu er der bare tilbage at lave forsiden til din notesbog. Her skal stå dit navn og romanens titel, men gem også vigtige ord – ord, der har med romanens temaer at gøre. Skriv dem på en kryptisk måde, så de ikke er lige til at få øje på. Lad dig inspirere af romanens forside. Du kan også tage bagsiden i brug til dine gemte ord. Hvis du har valgt et omslag i en mørk farve, er Posca-tusser helt geniale.

LÆRERVEJLEDNING

Forløbet her tilbyder undervisningsideer til Kathrine Assels' ungdomsroman *Leksikon over små tings lykke*.

Om romanen

Romanen handler om Ada, som ved fortællingens begyndelse netop er flyttet tilbage til Køge med sin far efter at have boet et år i Hongkong sammen med begge sine forældre. Moren, som er en succesfuld arkitekt, er blevet i Hongkong, hvor hun har fundet en ny mand, hvilket har medført stor frustration og foragt hos både Ada og hendes far. Faren dulmer sin sorg ved at ligge i sengen og se *Friends*, spise billigt toastbrød og spille på en spilledåse.

En dag er Adas elskelige og særdeles kreative farfar pludselig forsvundet, og politiet har igangsat en eftersøgning uden resultat, og de formoder, at han er død. Ada har dog en stærk fornemmelse af, at han stadig er i live, så hun beslutter sig for at sætte sin egen eftersøgning i gang. I det hele taget har hun en righoldig og kreativ tankeverden; indimellem med nogle (fremtids)syn og en imponerende forestillingsevne, der ofte resulterer i ret mærkværdige og komiske scenarier.

Kathrine Assels har de senere år markeret sig som en fremtrædende stemme i børne- og ungdomslitteraturen. Hun har skrevet en række vedkommende romaner, der alle er kendetegnet ved en stor fortælleglæde og lyst til at lege med sproget. De fleste er karakterbaserede romaner med anderledes hovedpersoner, hvor størstedelen af fortællingen foregår i fortællerens hoved frem for at have et stort plot med masser af action.

Det får vi til gengæld i *Leksikon over små tings lykke*. Romanen har en yderst kompleks komposition, idet den overordnet er inddelt i de tre dele, *I HI*, *RØD DØR* og *RETUR RUTER*, der alle er palindromer – altså ord eller udtryk, der kan læses fra både venstre og højre. I de to første dele veksles der mellem et her-og-nu-fortælleplan i Køge – og en række flashbacks til Adas liv i Hongkong, hvor hun møder den fattige dreng Dj, som hun forelsker sig i, og som har erfaringer med at ”noclippe” sig ind i et metaverse – en slags parallelverden. I bogens sidste tredjedel, ændrer kapiteloverskrifterne sig til at være *1. RUM*, *2. RUM*, *3. RUM*, *4. RUM* og *5. RUM* – og her forsvinder Ada ind i et spil, hvor hun bevæger sig gennem fem surrealistiske rum – eller dybt ind i sig selv. Herefter følger bogens to sidste kapitler, hvor hun finder sin farfar, og rejsen gennem de fem rum har også medført en genfunden kærlighed til både hendes mor og sin far.

Det kan således synes som lidt af en labyrint at finde rundt i romanen, og dens avancerede komposition mimer den kringlede vej, det kan være at ‘finde sig selv’.

Tematisk belyser romanen den krise, et ungt menneske kan være i i forbindelse med forældres skilsmisse, og der kredses gennemgående om selvoptagede og inkompetente forældre. Men samtidig udtrykker romanen stor kærlighed – både mellem to unge – og i

høj grad mellem familiemedlemmer. Desuden skildres Hongkongs kontrastfyldte områder med store sociale forskelle, hvilket fremstår både hjerteskræende og komisk.

Forløbets struktur

Forløbet er struktureret efter den velkendte tredeling, *Før du læser*, *Mens du læser* og *Efter du har læst*. Men allerførst er der en *INTRO*, hvor hver elev laver sin egen notesbog, som det er forklaret i forløbet. Det er vigtigt, at du benytter kraftigt karton til omslaget; gerne 300 g, da elastikken ikke kan holde sammen på bogen, hvis kartonarket er tyndt. Måske er eleverne ikke vant til at skrive i hånden, men det lægges der op til, at de gør her i deres notesbøger.

Før du læser

Har I god tid, kan I evt. starte forløbet med at se storfilmene *Titanic* i klassen, da der gennem romanens forløb er utallige referencer hertil.

Inden bogen læses, skal eleverne i makkerpar undersøge dens omslag og formulere deres forventninger til handling, stemning og sproglig tone i et mindmap. Desuden skal de forsøge at finde ord i forsidebilledet, hvilket ikke er helt let.

Mens du læser

Der lægges op til, at du læser bogens to første kapitler op, så klassen træder ind i fortællingens særlige univers i samlet flok. Herefter læser eleverne videre på egen hånd, men med ophold undervejs, hvor de sætter ord på deres oplevelse af det læste. Det sker i en læsegruppe. Det er dig, der sammensætter klassens grupper – sørg for, at alle grupper, så vidt muligt, er fagligt heterogene, så der er flere faglige niveauer i spil i alle grupper. Lad der også gerne være flere køn i hver gruppe – jo mere diverse grupperne er, jo mere interessante drøftelser kan der komme.

I alle læseophold er der først et samtaleoplæg med spørgsmål, som eleverne drøfter i grupperne. Ved gruppesamtalerne er der konsekvent fire punkter med spørgsmål, så eleverne kan være ordstyrer på skift for ét punkt ad gangen. Det sikrer, at alle kommer til orde i samtalerne.

Herudover arbejdes der også med forskellige aktiviteter i opholdene. Bl.a. skal den enkelte elev arbejde med collage, skrive et afsnit til en rejseguide, udfylde en silhuet og lave en grafisk oversigt. Der er mange aktiviteter i spil, og du kan naturligvis sortere i dem, alt efter den tid, I har til rådighed.

Undervejs i elevens læsning indsamles ord om bogens vigtigste personer i elevens notesbog, ligesom der opsamles citater fra Adas billedrige tankeverden. Hertil indsætter eleven post-it-sedler på udvalgte steder i bogen – steder, der er særligt bemærkelsesværdige. Pointér over for eleverne, at sedlerne skal blive siddende i bogen, da tekststederne skal bruges igen senere i forløbet.

Romanens tredje del læser eleverne sammen i gruppen.

Efter du har læst

Når romanen er læst, formulerer den enkelte elev sine umiddelbare tanker om romanen. Her kan man skrive frit, eller man kan tage afsæt i de sætningsstartere, der er formuleret som en hjælp.

Herefter udarbejder eleverne hver især et 'fotoalbum' i ord og billeder om romanens vigtigste personer, og de laver en *flipflap* med tanker om dens vigtigste temaer.

Dernæst følger tre mere kreative aktiviteter, som eleven kan vælge imellem: En grafisk tidslinje, et stort venn-diagram eller et katalog over små tings lykke.

Afslutningsvis relateres til de forventninger til bogen, eleven formulerede før læsningen, og nu forsøger eleven igen at finde ord i bogens forsidebillede. Det vil sikkert være nemmere nu. Her står:

sørgende svane kom i vejen for togtrafikken

tak kat

big maze

symphony of lights

æble

hitchhikes

guide to the galaxy

nu vågne alle guds fugle små

retur ruter

vær rar ræv

palindrom

squid skin

due

savne svane

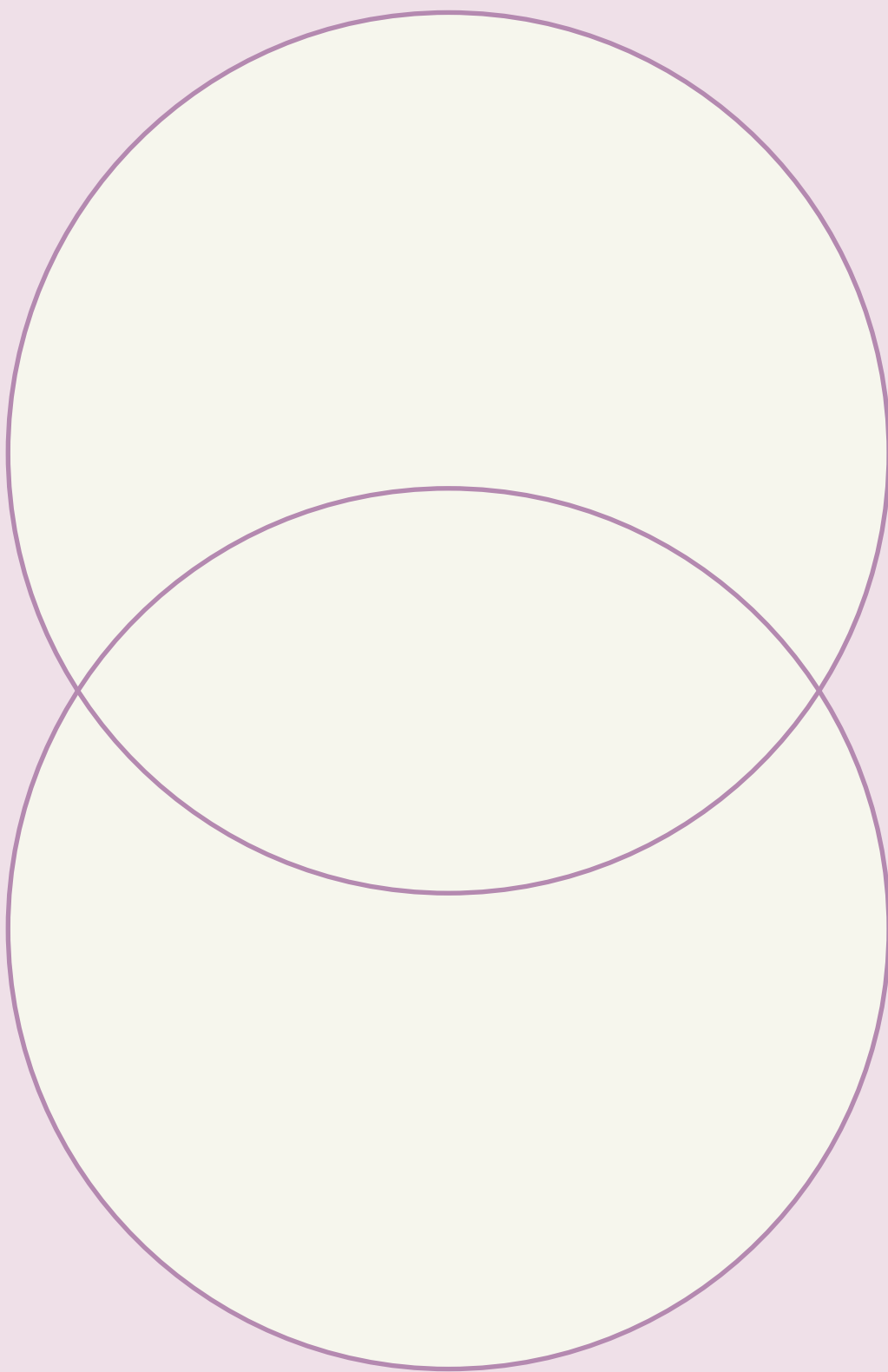
sand til knæene

Inspireret heraf, indskriver eleven nu andre ord om romanen på sin notesbogs omslag.

Der lægges op til, at i løbende hænger elevernes produkter op på en væg i klassen, og det vil være oplagt efterfølgende at udstille dem et offentligt sted, fx på skolebiblioteket, så de kan inspirere andre til at læse bogen.

God fornøjelse med forløbet.

Trine May, 2026.

TILMELD DIG NYHEDSBREV

Vær på forkant med de nyeste
børne- og ungdomsbøger fra Gads Forlag

Scan QR-koden, og tilmeld dig nyhedsbrev

Skriv til gb@gad.dk, hvis du spørgsmål
til bogbestilling eller andet